

Petinšestdeset let Gorenjskega muzeja (23)

# Boginje v Prešernovem mestu

GAŠPER PETERNEL

GORENJSKI  
MUZEJ



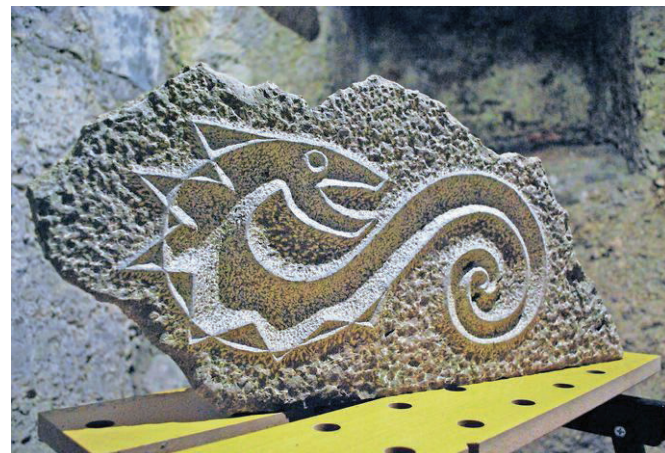
Več desetletij se v Kranju vzpostavlja tradicija sodelovanja z vrhunskimi slovenskimi umetniki. Letošnje poletje bo še posebej zanimivo. Druženje s Prešernovimi nagrajenci bo spremljala razstava Marka Pogačnika, domačina, ki je moral zaradi svojih umetniških prepričanj Kranj zapustiti na začetku svoje ustvarjalne poti.

Že v kranjski gimnaziji je v glasilu Plamenica s sošolcem Iztkom Geistrom (I. G. Plamen) in Marjanom Cigličem nakazoval, da je njegovo dožemanje umetnosti povsem izven okvirov takratnega družbenega pričakovanja. Po prvih grafikah so sledili landartovski in konceptualni poskusi preoblikovanja kamnov v naravi Zarice.

Leta 1965, ko je bil še študent na akademiji, ga je k razstavljanju v galerijo Prešernove hiše povabil takratni vodja Gorenjskega muzeja Cene Avguštin. Če so bili obiskovalci nad novimi umetniškimi pristopi presenečeni, je bil odziv politike in z njo povezane strokovne javnosti izrazito negativen. Križev pot, ki je predstavljal dovršen del razstave, je bil predstavljen z umetnikovimi osebnimi predmeti, jasne pa so bile tudi podobe Kranja, v katerega so bili prizori umeščeni. »To je svetobolje, ne pa trdo delo, katerega sad je umetnost«, je zapisal Andrej Pavlovec ob kritiki razstave v Glasu 9. januarja istega leta. Konceptualna umetnost, popartističen pristop in »ready-made« artefakti pač niso bile

del takratne »kranjske« ideologije.

Kljub temu da v Kranju ni bil najbolj zaželen, je v letu 1966 v Prešernovi hiši razstavljal še dvakrat. Prvič z risbami z izleta v Dajlo. Nastopil je pod psevdonimom Tosca, ki si ga je nadel iz sočasnega sodelovanja s kranjskim gledališčem. Drugič je nastopil na skupinski razstavi kranjskih likovnikov Vinka Tuška, Henrika Marchela in Marka Pogačnika (zamenjal ga je Marjan Belec), ki je bila organizirana v kleti Prešernove hiše kot prva razstava ob vzpostavitvi odprte galerije. Prvi dan po otvoritvi so bila njegova dela odstranjena, nato pa se je zgodila prva umetniška akcija – performans v slovenski umetnosti. Tam kjer naj bi na razstavi stale skulpture



Kronogram z zmajem / Foto Gašper Peternel

iz mavca, je stal umetnik sam z napisom: »Marko Pogačnik: ker ne pustijo razstavljanja mojih del, razstavljam svoje telo.«

Po 52 letih se umetnik vrača v galerijo Prešernove hiše in Galerijo Prešernovih

nagrajencev. S kolažem prejšnjih razstav, koncepti in kronogrami ženskega božanstva nas vabi v čudoviti svet energij, ki se jih to poletje čuti v galerijah Prešernovega oziroma avri Pogačnikovega mesta.